

časa, šport, kreativna dejavnost, delovna terapija, bolnišnična šola ...) uči in krepí zdrave vzorce funkcioniranja v vsakdanjem življenju. V program so od 6 do 12 tednov vključeni mladostniki stari od 15 do 26 let. Razvojno obdobje mladostništva je ključno interventno obdobje, saj se večina ponavljajočih duševnih motenj odrasle dobe začne prav tedaj. Za namen evalvacije programa sistematično zbiramo podatke z The child behavior checklist (CBCL) oz. Adult behavior checklist (ABCL) in Youth self-report (YSR) oz. Adult self-report (ASR). Kratkoročne učinke merimo z aplikacijo vprašalnikov ob vključitvi mladostnika v program in ob zaključku programa. Izpolnjujejo ga mladostniki in njihovi starši/skrbniki. Na kongresu bo predstavljen program in evalvacija njegove učinkovitosti. Preliminarna študija kaže, da imajo mladostniki po lastnih ocenah in po ocenah staršev ob sprejemu klinično izražene psihopatološke simptome ter da so po zaključku programa ocene psihopatologije na istih lestvicah nižje kot ob sprejemu v program. Program je učinkovit ob upoštevanju omejitev kliničnih študij.

Nova lestvica za psihološki pregled motivacije v partnerskem odnosu

Metoda Maj

CSD Litija, e-mail: metoda.maj@gmail.com

V prispevku bo predstavljena »Lestvica DD«, ki omogoča pregled motivov in zadovoljenosti psihosocialnih potreb v medosebnem odnosu in predstavlja dopolnitev lestvice za preverjanje čustev (Lestvica MCD, 2006). Grafični odgovori omogočajo celosten vpogled v odnosno motivacijo in nudijo izhodišče za psihološko pomoč. Lestvica je utemeljena s teoretičnimi dognanji in raziskavami s področja psihologije motivacije ter podprta s psihološko prakso. Maslowova teorija o hierarhiji potreb predstavlja izhodišče, od novejših teorij o temeljni motivaciji pa so bile vključene: teorija jedrnih socialnih motivov (Fiske), teorija obvladovanja strahu (Pyszczynski), kognitivna-izkustvena teorija jaza (Epstein) in teorija samodoločenosti (Deci in Ryan). Dodaten premislek pri izboru postavk je ponudila študija o desetih temeljnih potrebah (Sheldon, Elliot, Kim in Kasser, 2001). Za razumevanje zadovoljstva v medosebnem odnosu je bil v razvoju lestvice zelo aktualen model socialne izmenjave (Thibaut, Kelly), kar se odraža tudi v poimenovanju lestvice; kratica DD izhaja iz dveh besed, »dobim« in »dajem«. Z »Lestvico DD« je bila v okviru magistrskega študija opravljena raziskava (2009) na večjem vzorcu partnerskih odnosov (N = 200) z namenom analize glavnih komponent in iskanja najboljše komponentne rešitve, preverjali smo zanesljivost in opravili še druge statistične postopke in opisno statistiko. Lestvica se lahko uporablja v okviru klinične metode dela in v psihoterapevtski praksi, dodatna vprašanja in navodila za analizo pa omogočajo klientu tudi samostojno uporabo. Trenutno je lestvica v fazi poskusne uporabe in pridobiva potrditve in zrelost za legalizacijo. Prvotna oblika lestvice, narejena za analizo partnerskega odnosa, postaja izhodišče za nove različice, uporabne za druge medosebne odnose (npr. starši – otroci), spodbudila pa je tudi nastajanje nove lestvice za ugotavljanje stopnje ujemanja v partnerskem odnosu. Prispevek opozarja na povezovanje socialne in klinične psihologije in odpira dilemo o pomenu in združevanju teorij v ustvarjalnem procesu.

Nov poskus merjenja čustvene inteligentnosti? Validacija slovenske priredbe situacijskih testov razumevanja in uravnavanja čustev

Nina Jurinec, Sonja Čotar Konrad, Katja Košir

Gornja Radgona, e-mail: nina.jurinec@gmail.com

Zanimanje za test, s katerim bi uspeli veljavno izmeriti čustveno inteligentnost, je veliko. Pri tem je pomembno poudariti, da je čustvena inteligentnost konstrukt, ki ga je težko operacionalizirati in ocenjevati – z vidika merskih značilnosti so problematični tudi najbolj uveljavljeni in najpogosteje uporabljeni merski instrumenti. Namen naše raziskave je bil preveriti psihometrične značilnosti slovenske priredbe dveh novejših mer čustvene inteligentnosti, ki čustveno inteligentnost merita kot sposobnost: Situacijski test razumevanja čustev (STEU; MacCann in Roberts, 2008) in Situacijski test uravnavanja čustev (STEM; MacCann in Roberts, 2008). Testa sta poskus kompenzacije pomanjkljivosti sodobnih merskih instrumentov čustvene inteligentnosti in poskus opredelitve nove paradigme ocenjevanja čustvene inteligentnosti. Slovenska priredba testov je zajemala štiri faze: (1) priprava in usklajevanje štirih neodvisnih prevodov iz angleščine v slovenščino (vzratni prevod testov ni bil opravljen), (2) preliminarna raziskava za preverjanje ustreznosti priredb v praksi, (3) fokusna skupina, ki je bila namenjena razpravi o dilemah v zvezi s priredbo in (4) prirejanje testov v skladu s sklepi, oblikovanimi v fokusni skupini. Sledila je glavna raziskava, kjer smo na vzorcu 541 študentov (93,9 % žensk in 5,2 % moških) razrednega pouka in predšolske vzgoje preverjale ustreznost parametrov nalog, strukturo testov, zanesljivost kot notranjo skladnost in konstruktno veljavnost testov. Dobljeni rezultati niso potrdili pričakovanj, saj so pokazali neustrezne koeficiente diskriminativnosti, neprimerno delitev strukture testov, nizke koeficiente notranje skladnosti in zelo šibke korelacije z nekaterimi podobnimi konstrukti. Po drugi strani pa so rezultati pokazali ustrezne indekse težavnosti nalog in nakazali povezanost sposobnosti razumevanja in uravnavanja čustev s kristalizirano inteligentnostjo. Kljub nekaterim ustreznim kazalnikom testa nista ustrezni meri razumevanja in uravnavanja čustev. Ugotovitve naše raziskave potrjujejo, da je čustveno inteligentnost težko ocenjevati.

Osebnostni vprašalnik za poklicno rabo (BIP) – predstavitev pripomočka in slovenske standardizacije

Marjeta Trstenjak, David Gosar

Center za psihodiagnostična sredstva, d. o. o.,

e-mail: marjeta.trstenjak@center-pds.si

Z vprašalnikom BIP ocenjujemo osebnostne lastnosti, ki jih posameznik ocenjuje glede na svoje vedenje na delovnem mestu. Trditve vključujejo nazorne opise možnega vedenja pri delu, 14 lestvic, s katerimi merimo, pa se nanaša na štiri področja: delovna motivacija, poklicno vedenje, medosebne kompetence in psihološke prvine. Vključena je tudi Lestvica o upravljanju vtisa. Pri razvoju vprašalnika sta avtorja največjo pozornost posvetila zahtevam prakse v organizacijski psihologiji. Črpala sta iz izsledkov raziskav